

Súd: Okresný súd Stará Ľubovňa
Spisová značka: 6C/1/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8523200076
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Sroková
ECLI: ECLI:SK:OSSL:2023:8523200076.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Stará Ľubovňa sudkyňou JUDr. Janou Srokovou v právnej veci žalobcu: A. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXX/XX, XXX XX C., právne zastúpený JUDr. Gábor Száraz, advokát so sídlom kancelárie Garbiarska 20, 064 01 Stará Ľubovňa, IČO: 41 986 491 proti žalovanému: D. A. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XXX/XX, XXX XX C., právne zastúpený JUDr. Rastislav Stašák, advokátom AK, so sídlom 17. novembra 14, 064 01 Stará Ľubovňa, IČO: 420 859 51 v konaní o určenie, že vec patrí do dedičstva takto

rozhodol:

I. Súd žalobu **z a m i e t a**.

II. Žalovanému **p r i z n á v a** **n á r o k** na náhradu trov konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca podanou žalobou žiadal, aby súd určil, že do dedičstva po neb. Veronike A., B. F. patria nehnuteľnosti špecifikované v petite žaloby a zároveň žiadal nariadiť neodkladné opatrenie spočívajúce v uložení povinnosti žalovanému strpieť užívanie nehnuteľnosti uvedených v petite žaloby žalobcom. Žalobu odôvodnil tým, že v dedičskej veci po poručiteľovi E. A., jeho manželka, matka žalobcu, G. A., nadobudla hnuťelný a nehnuteľný majetok, vrátane nehnuteľností vedených na katastri na LV č. XXX – parcel registra C – parc. č. 299/2 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 602 m².

Tento majetok nadobudla s povinnosťou v prípade ich akéhokoľvek prevodu, vyžiadať si súhlas synov A., E., A., C. a B. A.. Napriek tomu matka žalobcu ešte počas života previedla svoje vlastnícke právo k horeuvedeným nehnuteľnostiam na D. A. A. – žalovaného, ktorý je jej vnukom, ale bez súhlasu. K prevodu vlastníckeho práva došlo na základe povolenia vkladu kúpnej zmluvy č.k. V-1585/2018 zo dňa 10.09.2018. Menovaná zomrela dňa XX.XX.XXXX a z horeuvedených dôvodov tieto nehnuteľnosti nemohli byť predmetom dedičského konania.

2. Uznesením č.k.6C/1/2023-39 zo dňa 17.2.2023 súd návrh žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Voči uzneseniu nebolo podané odvolanie.

3. Žalovaný prostredníctvom práv. zástupcu vo svojom písomnom vyjadrení k žalobe zo dňa 14.3.2023 uviedol, že kúpnu zmluvu uzatváral v dobrej viere, že nadobúda nehnuteľnosti, ktoré nie sú ničím zaťažené. Bol dobromyseľný v tom, že stará mama je výlučnou vlastníčkou predmetných nehnuteľností, čo bolo uvedené aj na liste vlastníctva. Na tomto liste vlastníctva nebola evidovaná žiadna poznámka, ani ťarcha.

V dedičskom konaní č.k.1D/39/2017, sa prejednávalo dedičstvo po neb. E. A., ktorý bol manželom G. A. a otcom žalobcu. Žalobca poukazuje na to, že v rámci dohody dedičov bolo dojednané, že v prípade prevodu nadobudnutého dedičstva si musí G. A. vyžiadať súhlas svojich synov A., E., A., C. a B.. Pokiaľ žalobca poukazuje na to, že v uvedenom dedičskom konaní stará mama nadobudla celé nehnuteľnosti

uvedené v žalobe, toto tvrdenie sa nezakladá na pravde, nakoľko počas svojho života starí rodičia (E. a G. A.) vlastnili predmetné nehnuteľnosti vo svojom bezpodielovom spoluvlastníctve manželov (BSM). V rámci dedičského konania bolo konštatované, že jedna polovica predmetných nehnuteľností patrí do dedičstva (viď str. 2 bod 2 dedičského rozhodnutia) a druhá polovica pripadá v rámci vypořádania BSM do vlastníctva G. A. (viď str. 3 bod 3 dedičského rozhodnutia). Predmetom dedičstva teda bol len spoluvlastnícky podiel o veľkosti podielu 1. Povinnosť vyžiadať si súhlas s prevodom sa teda, okrem iného, nemohla vzťahovať na celé nehnuteľnosti, ale len tohto spoluvlastníckeho podielu, ktorý bol predmetom dedičstva, t.j. 1 k celku (viď str. 4 a 6 dedičského rozhodnutia).

Pokiaľ ide o dohodu dedičov vo vzťahu k povinnosti vyžiadať si súhlas v prípade prevodu, túto považuje v časti tejto povinnosti za neplatne dojednanú a nevykonateľnú. Z predmetnej dohody jednoznačne nevyplýva, či G. A. mohla previesť nehnuteľnosti len v prípade udelenia súhlasu, alebo stačilo synov o súhlas len požiadať (bez ohľadu na to, či súhlas následne bol alebo nebol udelený, resp. či postačoval súhlas väčšiny, alebo sa vyžadoval súhlas všetkých synov a pod.). Rovnako dohoda nie je jednoznačná v tom, akým spôsobom mal byť tento súhlas vyžiadany, teda či žiadosť musela byť písomná, alebo postačovala ústna forma.

V zmysle § 37 ods. 1 OZ sa právny úkon musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný. Pokiaľ teda dojednanie povinnosti vyžiadať si súhlas s prevodom nie je vykonané určito a zrozumiteľne, tak toto dojednanie je neplatné.

Ešte závažnejším dôvodom je rozpor takejto podmienky so zákonom. Takto dojednaná podmienka by totiž znamenala zásadné, ničím neodôvodnené obmedzenie vlastníckeho práva, ktoré by spôsobovalo, že vlastník nemá jedno zo základných vlastníckych oprávnení, t.j. s vlastnenou vecou disponovať podľa svojej vôle. Z uvedeného dôvodu je toto dojednanie neplatné, teda také ktoré nemôže vyvolávať žiadne účinky.

Pokiaľ by aj išlo o platné dojednanie, absencia vyžiadania súhlasu s prevodom nehnuteľností by nemohla spôsobovať absolútnu neplatnosť prevodu vlastníckeho práva, ale len neplatnosť relatívnu. V takom prípade sa ale žalobca mal domáhať neplatnosti právneho úkonu vo všeobecnej 3-ročnej premlčacej lehote. Počas celej tejto lehoty G. A. ešte žila, teda sa mohol neplatnosti prevodu vlastníctva domáhať ešte aj priamo voči nej. Pokiaľ tak neučinil, má za to že tento nárok je už premlčaný. Z uvedeného dôvodu vzniesol týmto námietku premlčania tohto nároku.

Formulácia „s povinnosťou v prípade akéhokoľvek prevodu vyžiadať si súhlas synov“ je zmluvným záväzkom p. A. v rámci dohody dedičov. Takéto dojednanie by (za predpokladu že by išlo o platné a zákonné dojednanie) zakladalo len zmluvnú povinnosť G. A. vyžiadať si súhlas synov (bez toho aby boli účinky zmluvy viazané na takýto súhlas). V dohode dedičov nebolo dojednané, že nevyžiadanie súhlasu spôsobuje neplatnosť predmetného právneho úkonu. Nesplnenie tejto zmluvnej povinnosti preto nemá vplyv na platnosť samotnej zmluvy o prevode vlastníctva, a teda v takom prípade ani nie je možné určiť, že predmetné nehnuteľnosti by mali patriť do dedičstva. O tom, že stará mama si mala vyžiadať súhlas na prevod nehnuteľností nadobudnutých z dedičstva sa dozvedel až následne po tom, čo sa stal výlučným vlastníkom týchto nehnuteľností. V r. 2022 ho žalobca dvakrát prostredníctvom svojho predchádzajúceho právneho zástupcu vyzval na vypořádanie spornej veci. Na tieto výzvy právneho zástupcovi žalobcu zaslal odpovede, v ktorých mu uviedol svoje dôvody, pre ktoré jeho nárok neuznáva. Tiež poukázal na to, že v ustálenej súdnej praxi v konaní o určenie, že vec patrí do dedičstva po poručiteľovi, možno považovať za ustálený záver, že až do vypořádania dedičstva ohľadom tejto veci sú všetci dedičia považovaní za jej vlastníkov, pričom v danom určovacom spore, títo majú postavenie tzv. nútených procesných spoločníkov (§ 78 ods. 1 CSP). Konania o takejto žalobe sa tak musia zúčastniť (ako žalobcovia alebo ako žalovaní) všetci dedičia, inak je daný nedostatok vecnej legitímácie. Sporovými stranami označenými žalobcom v predmetnom konaní je len on a žalobca. Z vyššie uvedeného však vyplýva, že účastníkmi konania by mali byť aj všetci dedičia po neb. G. A..

V zmysle § 78 ods. 2 súd žalobu zamietne, ak nie je splnená podmienka účasti všetkých subjektov podľa odseku 1. Absencia ostatných dedičov ako účastníkov konania teda nevyhnutne musí smerovať k zamietnutiu žaloby. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby súd podanú žalobu zamietol.

4. K vyjadreniu žalovaného doručil žalobca prostredníctvom práv. zástupcu svoje stanovisko zo dňa 12.04.2023, kde stručne uviedol, že s tvrdeniami žalovaného nesúhlasí, pretože každý z dedičov má právo domáhať sa touto určovacou žalobou určenia, že do dedičstva po nebohej patria dané nehnuteľnosti.

5. Žalovaný dňa 27.04.2023 doručil súdu vyjadrenie k vyjadreniu žalobcu, kde uviedol, že žalobca sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s podstatnými námietkami prezentovanými v jeho vyjadrení k žalobe.

Opakovane poukázal na svoje stanovisko, že žaloba je v celom rozsahu nedôvodná, pretože podmienka uvedená v dohode dedičov je neplatná, a to z dôvodu jej nejednoznačnosti, neurčitosti, nezrozumiteľnosti a rozporu so zákonom. Opakovane poukázal na to, že účastníkmi konania o určenie že vec patrí do dedičstva majú byť v zmysle ustálenej súdnej praxe (uznesenie NS SR zo 16. mája 2019, sp. zn. 8Cdo/94/2018, judikáty R 49/82 a R 65/2003, a rozhodnutia sp. zn. 3 Cdo 178/2006, 3 Cdo 222/2010, 3 Cdo 197/2010, 4 Cdo 120/2009, 2 Cdo 45/2008 a 8 Cdo 28/2019) okrem žalobcu a osoby, ktorá je evidovaná ako vlastník predmetnej veci aj všetci tí, ktorí pripadajú do úvahy ako dedičia (tzv. nútené procesné spoločenstvo v zmysle § 78 CSP).

6. Až dňa 30.10.2023 t.j. len 8 pracovných dní pred vytyčeným termínom pojednávania /žaloba podaná 20.01.2023/ žalobca prostredníctvom právneho zástupcu doručil súdu návrh na pripustenie zmeny petitu žaloby a pripustenie do konania ďalších účastníkov /dedičov/na strane žalovaného a aj na strane žalobcu.

7. Právny zástupca žalovaného vo svojom vyjadrení k tomuto návrhu uviedol a poukázal na to, že žaloba bola spísaná a podaná ešte v januári 2023, teda cca pred desiatimi mesiacmi. Hneď vo svojom prvom vyjadrení k žalobe (14.3.2023) poukazoval na to, že žalobca sa nesprávne domáha určenia, že celé nehnuteľnosti špecifikované v žalobe, patria do dedičstva po neb. G. A., pričom je evidentné, že spoluvlastnícky podiel k týmto nehnuteľnostiam vo veľkosti 1 táto nenadobudla ako dedičstvo, ale jej patril v rámci vyporiadania BSM. Uplatňovanie nároku vo vzťahu k celým nehnuteľnostiam (nie len vo vzťahu k podielu 1) bolo teda od samého začiatku konania celkom zrejme bezúspešné. V tomto smere išlo teda o zjavne nedôvodnú žalobu. Rovnako v tomto prvom podaní poukazoval na to, že žalobu je potrebné zamietnuť z dôvodu uvedeného v § 78, ods. 2, keďže účastníkmi konania nie sú všetky osoby tvoriace tzv. nútené spoločenstvo. Žalobca na uvedené námietky nijakým spôsobom nereagoval. Vo svojom vyjadrení zo dňa 12.04.2023 sa týmto výslovným námietkam absolútne nevenoval. Rovnako sa nevenoval ani vznesenej námietke premĺčania.

Následne vo svojom vyjadrení zo dňa 27.04.2023 žalovaný opakovane na všetky tieto námietky poukázal. Až po šiestich mesiacoch od tohto opakovaného poukázania na vznesené námietky dochádza zo strany žalobcu k zmene žaloby vo vzťahu k 1 predmetných nehnuteľností, ako aj vo vzťahu k rozšíreniu účastníkov konania, t.j. tak ako na to poukazoval už vo svojom prvom vyjadrení zo dňa 14.03.2023.

V súvislosti s uvedeným poukázal na judikatúru Najvyššieho súdu SR (sp. zn. 5 Obo 80/2011).

V predmetnej veci v prípade pripustenia vstupu ďalších účastníkov konania sa celý proces výrazne predĺži a navyše stúpnu aj náklady jednotlivých účastníkov. Pokiaľ by súd pripustil vstup ďalších účastníkov konania, a to aj na strane žalobcu, aj na strane žalovaného, týmto novým účastníkom by musela byť žaloba taktiež doručená a rovnako im musia byť doručené aj všetky vyjadrenia sporových strán.

Taktiež poukázal na sudcovskú koncentráciu konania zakotvenú v § 153 CSP, podľa ktorej strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Na prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré strana nepredložila včas, nemusí súd prihliadnuť, najmä ak by to vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu.

Vzhľadom na uvedené argumenty je toho názoru, že navrhovaná zmena žaloby a pripustenie nových účastníkov konania sú v rozpore s citovanými zásadami a princípmi, na ktorých je postavený civilný sporový proces. Preto navrhujem, aby súd návrhu na pripustenie vstupu nových účastníkov do konania, ani návrhu na zmenu žaloby nevyhovel.

8. Súd vo veci nariadil pojednávanie, na ktorom strany sporu zotrvali na svojej skutkovej i právnej argumentácii.

Právny zástupca žalobcu uviedol, že trvá na podanom žalobnom návrhu.

Právny zástupca žalovaného poukázal na to, že žaloba nie je dôvodná, nakoľko jednak dojednaná podmienka je neplatná a pokiaľ by aj bola vyhodnotená ako platná, išlo by o relatívnu neplatnosť zmluvy, kde je 3-ročná premĺčacia lehota a teda nárok považuje za premĺčaný.

9. Súd vypočul žalobcu, ktorý uviedol, že nevedel o tom, že predmetný rodinný dom sa prepísal, pretože nikto mu to za života matky nepovedal. Od neho nikto nepýtal súhlas, tak ako je to uvedené v dedičskom

rozhodnutí, že si mala vyžiadať matka súhlas od všetkých bratov. Žalobca ďalej uvádza, že aj napriek tomu, že bol vlastníkom rodinného domu číslo 204, kde má aktuálne trvalý pobyt, tak žil s matkou. Na rodinný dom č. 204 bola vedená exekúcia z toho titulu, že neplatil zdravotné poistenie.

10. Uvedené tvrdenia označil právny zástupca žalovaného za nepravdivé, ktorý predložil písomné podanie adresované ešte za života pani G. A. dňa 04.07.2019, kde sa poukazuje práve na to, že v prípade akéhokoľvek prevodu zdedeného majetku si matka mala vyžiadať súhlas všetkých synov, A., E., A., C. a B. A., z čoho možno usúdiť, že všetci synovia o prevode kúpnu zmluvou vedeli už v roku 2019, t.j. za života matky.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov konania, práv. zástupcov, oboznámil sa s listinnými dôkazmi doloženými do spisu a za podstatné preukázané skutkové tvrdenia považuje:

11. V rámci dedičského konania po neb. manželovi G. A. a to E. A., bolo prejednané dedičstvo, a to tak, že bolo konštatované, čo patrí do BSM, bolo vyporiadané BSM a celé dedičstvo /1/ v konečnom dôsledku bolo, pokiaľ ide o nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom konania, prejednané tak, že tieto nadobúda manželka G. A. s povinnosťou, na základe vzájomnej dohody, vyplatiť jednej z dedičov určitú sumu, ale následne s povinnosťou v prípade akéhokoľvek prevodu vyžiadať si súhlas synov A., E., A., C. a B. A.. Následne bol zrealizovaný prevod a to kúpna zmluva zo dňa 10.09.2018, medzi vlastníčkou G. A. a jej vnukom – žalovaným, ktorou došlo k prevodu nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom tohto konania, na aktuálneho vlastníka, teda na žalovaného.

Uvedené skutočnosti súd mal preukázané Uznesením o dedení č.k. 1D/39/2017-54 zo dňa 15.05.2017, Listom vlastníctva č. XXX k.ú. C., z ktorého vyplýva titul nadobudnutia nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom konania a to kúpna zmluva V-1585/2018 zo dňa 10.09.2018-162/18. Predávajúca zomrela v januári 2022. Uvedené skutočnosti nie sú sporné.

Predmetom dedenia, po vyporiadaní BSM, bol iba podiel o veľkosti 1, a teda G. A. dedila po manželovi iba spoluvlastnícky podiel o veľkosti 1/2, keďže druhá polovica jej patrila už v rámci vyporiadania BSM. V tomto smere je pravdou, že uplatňovanie nároku žalobcom vo vzťahu k celým nehnuteľnostiam bolo od začiatku konania zrejme neúspešné.

Právny stav:

12. Podľa § 79 CSP na návrh žalobcu môže súd pripustiť, aby do konania pristúpil ďalší subjekt. Súhlas toho, kto má takto do konania pristúpiť, je potrebný, ak má vystupovať na strane žalobcu

13. Podľa § 133 CSP fyzická osoba sa v žalobe označuje menom, priezviskom, adresou trvalého pobytu alebo pobytu, dátumom narodenia alebo iným identifikačným údajom.

14. Podľa § 78 ods. 1, ods. 2 CSP, nútené spoločenstvo je procesné spoločenstvo, v ktorom osobitný predpis vyžaduje pre úspech v spore účasť všetkých subjektov právneho vzťahu. Súd žalobu zamietne, ak nie je splnená podmienka účasti všetkých subjektov podľa odseku 1.

15. Podľa § 137 písm. c/ CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

16. Podľa § 123 Občianskeho zákonníka vlastníkom je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním.

17. Podľa § 124 Občianskeho zákonníka všetci vlastníci majú rovnaké práva a povinnosti a poskytuje sa im rovnaká právna ochrana.

18. Podľa § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka vlastníctvo veci možno nadobudnúť kúpnu, darovacou alebo inou zmluvou, dedením, rozhodnutím štátneho orgánu alebo na základe iných skutočností ustanovených zákonom.

19. Podľa § 460 Občianskeho zákonníka dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiť.

20. Podľa § 139 CSP žalobca môže počas konania so súhlasom súdu meniť žalobu.

21. Podľa § 140 CSP zmena žaloby je návrh, ktorým sa rozširuje uplatnené právo alebo sa uplatňuje iné právo.

22. Podľa § 216 ods. 1 CSP súd je viazaný žalobným návrhom žalobcu.

23 Podľa § 37 ods. 1 OZ Právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

24. Podľa § 39 OZ Neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

25. Podľa § 40 ods. 1 OZ) Ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov, je neplatný.

26. Podľa § 40a OZ Ak ide o dôvod neplatnosti právneho úkonu podľa ustanovení § 49a, 140, § 145 ods. 1, § 479, § 589 a § 701 ods. 1, považuje sa právny úkon za platný, pokiaľ sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti právneho úkonu nedovolá. Neplatnosti sa nemôže dovolávať ten, kto ju sám spôsobil. To isté platí, ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje dohoda účastníkov (§ 40). Ak je právny úkon v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom o cenách, je neplatný iba v rozsahu, v ktorom odporuje tomuto predpisu, ak sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti dovolá.

27. Podľa č.l. 8. CSP Strany sporu sú povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podprieť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu.

28. Súd na pojednávaní dňa 13.11.2023 vzhľadom na podanie práv. zást. žalobcu, sa v prvom rade vysporiadal s týmto návrhom doručeným súdu 30.10.2023 tak, že Uznesením nepripustil vstup ďalších účastníkov do konania a to na strane žalobcov ako aj na strane žalovaných. Zároveň nepripustil ani zmenu petitu žaloby.

Súd zamietol uvedený návrh žalobcov hneď z viacerých dôvodov.

29. V prvom rade súd poukazuje na to, že predmetná žaloba bola žalobcom podaná dňa 20.01.2023. Už v prvom vyjadrení žalovaného k podanej žalobe zo dňa 14.03.2023 žalovaný poukázal na ustálenú súdnu prax týkajúcu sa aj predmetného konania t.j. absenciu ostatných dedičov ako účastníkov konania s poukazom na ust. § 78 ods. 1 CSP. Opakovane uvedenú námietku vzniesol v ďalšom podaní – vyjadrení zo dňa 27.04.2023, ktoré bolo taktiež žalobcovi doručené. Žalobca na túto námietku žiadnym spôsobom nereagoval ani v jednom zo svojich podaní – vyjadrení. Až tesne pred vytýčeným pojednávaním na deň 13.novembra 2023, žalobca prostr. práv. zástupcu dňa 30.10.2023 t.j. len 8 pracovných dní pred pojednávaním súdu doručil návrh na zmenu žaloby a pripustenie ďalších účastníkov do konania.

Súd sa teda zaoberal vecnou legitimitáciou v spore. Preskúvanie vecnej legitímácie či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu), alebo pasívnej (existencia tvrdenie povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd skúma vecnú legitimitáciu v spore aj bez návrhu niektorej sporovej strany. Nedostatok vecnej legitímácie má za následok nepriaznivé rozhodnutie pre stranu v spore, ktorá nepreukáže, že je v spore aktívne alebo pasívne legitimovaná. Vo vzťahu k dôkaznému bremenu ohľadom preukázania aktívnej (ako aj pasívnej legitímácie v spore) súd konštatuje, že dôkazné bremeno ohľadom určitých skutočností leží na tom účastníkovi konania, ktorý z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky; ide o toho účastníka, ktorý existenciu týchto skutočností tvrdí.

30. Žalobca podanou žalobou žiadal, aby súd určil, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva.

Ide teda o žalobu o určenie či tu právo je alebo nie je, podľa ustanovenia § 137 písm. c) CSP a žalobca môže o určenie žiadať len ak má naliehavý právny záujem na takomto určení. V sporovom konaní platí zásada dispozičná a prejednacia. Prejednacia zásada spočíva v tom, že tvrdené skutočnosti a navrhovanie dôkazov k nim je zásadne vecou strán sporu. Iniciatíva pri zhromažďovaní dôkazov teda leží zásadne na nich a ukladá im označiť dôkazy k preukázaniu svojich tvrdení. Strana sporu má teda povinnosť tvrdenia a povinnosť dôkazného bremena. K splneniu tejto povinnosti je zaviazaná každá zo

strán sporu, avšak dôkazné bremeno ohľadom všetkých tvrdení, ktorými odôvodňuje svoj nárok, má žalobca. Určovací návrh spočívajúci v tom, že vec (hnuteľná alebo nehnuteľná) patrí do dedičstva po poručiteľovi a teda že ju poručiteľ vlastnil v okamihu svojej smrti, môže uplatňovať (je vecne legitimovaný) len ten, koho práv a povinností sa takého určenie týka. Takouto osobou môže byť len ten, kto je poručiteľovým dedičom.

31. Najvyšší súd SR rozsudkom sp. zn. 3Cdo/222/2010 z 14.3.2013 rozhodol, že „Právna úprava dedičského práva vychádza z princípu ingerencie štátu pri nadobúdaní dedičstva. Okrem iného predpokladá aj to, že dedičstvo po poručiteľovi musí byť súdom prejednané a rozhodnuté, konanie o dedičstve začína aj bez návrhu a v konaní o dedičstve musí byť prejednaný tiež majetok, ktorý nebol známy pri pôvodnom prejednávaní a rozhodnutí o dedičstve. Podľa rozhodnutia súdu o potvrdení dedičstva alebo o vyporiadaní dedičov sa dedičstvo nadobúda s účinnosťou ku dňu smrti poručiteľa. V dobre od smrti poručiteľa až po potvrdenie dedičstva alebo vyporiadanie dedičov právoplatným rozhodnutím súdu tu teda nemôže byť istota, s akým výsledkom konanie o dedičstve skončí, a to najmä, kto bude poručiteľovým dedičom a ako bude vyporiadané dedičstvo medzi viacerých dedičov. Ak zanechal poručiteľ viac dedičov, sú až do právoplatného rozhodnutia súdu považovaní za vlastníkov celého majetku patriaceho do dedičstva. Z právnych úkonov týkajúcich sa spoločných vecí alebo majetkových práv patriacich do dedičstva sú oprávnení voči iným osobám spoločne a nerozdielne.“

32. Uznesením Ústavného súdu SR sp. zn. 2US/260/2011 z 9.6.2011 bola odmietnutá ústavná sťažnosť vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok a na súdnu ochranu podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorá smerovala proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/222/2010 z 14.3.2011. V odôvodnení svojho rozhodnutia Ústavný súd SR uviedol, že: „Právny názor Najvyššieho súdu je v plnom súlade s ustálenou mnohoročnou rozhodovacou praxou všeobecných súdov v danej otázke. Argumentácia Najvyššieho súdu je dostatočná, výstižná a presvedčivá. Rozsudok preto v žiadnom prípade nemožno považovať za arbitrárny, či zjavne nedôvodný. Niet preto ani príčiny na to, aby Ústavný súd do rozsudku Najvyššieho súdu zasiahol.“

33. Súd tiež poukazuje na závery rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/218/2016 z 2.2.2017, podľa ktorých „právna požiadavka týkajúca sa okruhu strán sporu o určenie, že vec patrí do dedičstva po poručiteľovi, je aktuálne ustálená rozhodovacou činnosťou všeobecných súdov, ktorá je tiež odrazom požiadavky rešpektovania princípu právnej istoty, vrátane predvídateľnosti súdnych rozhodnutí. Nijaký všeobecne záväzný právny predpis nestanovuje, že účastníkom konania o určenie, že vec patrí do dedičstva po poručiteľovi, nemusia byť všetci do úvahy prichádzajúci dedičia. To znamená, že rozhodne sa nejedná o situáciu, kedy by judikatúra bola v rozpore s platným právom, resp. že by malo ísť o sudcovskú tvorbu práva. Naopak, ide o štandardnú činnosť súdu v rámci právneho posúdenia veci, keď na ustálený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu.“

34. Ohľadne ustálenej rozhodovacej praxe o tom, kto musí byť stranou v konaní o určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva, súd poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Mcd/15/2007 z 22.2.2008, v ktorom sa konštatuje, že: „Ak zanechal poručiteľ viac dedičov, sú až do právoplatného rozhodnutia súdu považovaní za vlastníkov celého majetku patriaceho do dedičstva. Z právnych úkonov týkajúcich sa spoločných vecí alebo majetkových práv patriacich do dedičstva sú oprávnení voči iným osobám spoločne a nerozdielne. Ich dedičský podiel vyjadruje mieru, akou sa na takýchto právach a povinnostiach navzájom podieľajú a majú postavenie tzv. nerozlučných spoločníkov. To platí aj v prípade, ak poručiteľ zanechal viac dedičov a ak nebolo dedičstvo medzi nimi ohľadom veci, o ktorú ide v súdnom konaní, vedenou s inou osobou ako dedičom (ktorá nie je poručiteľovým dedičom) vyporiadané. Za stavu, že v pôvodnom dedičskom konaní nebol tento majetok známy (nebol predmetom dedičstva) a nebol v konaní o dedičstve prejednaný, sú až do vyporiadania dedičstva ohľadom tejto veci všetci dedičia považovaní za vlastníkov tejto veci. Z právnych úkonov týkajúcich sa tejto veci sú oprávnení a povinní voči iným osobám spoločne a nerozdielne a majú postavenie vyplývajúce z ustanovenia § 91 ods. 2 OSP.“ Obdobné stanovisko vyplýva aj z rozhodnutí Najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/183/2009 a 3Cdo/178/2006. Teda rozhodovacou praxou súdov bolo ustálené, že v spore o určenie, že tá ktorá vec patrí do dedičstva po poručiteľovi, musia byť účastníkmi (stranami sporu) všetci dedičia poručiteľa. Až do vyporiadania dedičstva sú ohľadom takejto veci všetci dedičia považovaní za vlastníkov tejto veci (celého majetku patriaceho do dedičstva), pričom ich dedičský podiel vyjadruje mieru, akou

sa podieľajú na právach a povinnostiach voči iným osobám a preto majú postavenie tzv. nerozlučných spoločníkov.

35. Súd ďalej poukazuje na zásadu hospodárnosti konania, ktorú musí mať pri svojom rozhodovaní stále na zreteli; v tejto súvislosti súd poukazuje na skutkové tvrdenia uvádzané v žalobe, nakoľko už pri jej podaní bolo jasné, kto všetko sú dedičia po neb. G. A..

V súvislosti s uvedeným súd poukazuje na judikatúru Najvyššieho súdu SR (sp. zn. 5 Obo 80/2011), kde sa výslovne uvádza: „Z citovaného ustanovenia vyplýva, že súd môže po začatí konania na návrh účastníka pripustiť, aby do konania vstúpil ďalší účastník, a to na strane navrhovateľa alebo odporcu. Toto ustanovenie vychádza z rešpektovania dispozičnej zásady v občianskom súdnom konaní. Táto zásada sa prejavuje aj v tom, že ak má do konania vstúpiť účastník na strane navrhovateľa, je potrebný jeho súhlas. Súhlas účastníka, ktorý má vystupovať na strane odporcu, nie je potrebný. Zákon nestanovuje dôvody, za splnenie ktorých má vstup ďalšieho účastníka do konania pripustiť alebo nepripustiť. Bude to záležať od úvahy súdu, vzhľadom na konkrétne skutočnosti v danom konkrétnom prípade. Podľa judikatúry súd spravidla nepripustí vstup ďalšieho účastníka do konania, ak by pripustenie bolo v rozpore so zásadou hospodárnosti, ak predmet konania nesúvisí s osobou, ktorá má do konania vstúpiť, ak navrhovateľ nešpecifikoval, čoho sa mieni domáhať proti osobe, ktorá má do konania vstúpiť.“ V zmysle citovaného rozhodnutia NS SR „Nemožno dispozičné právo žalobcu povyšovať nad zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania a tým predlžovať predmetné konanie a zvyšovať trovy ostatných účastníkov konania.“

36. Súd konštatuje, že v prípade vyhovenia uvedenému návrhu zo dňa 30.10.2023, /doručenému po 10-tich mesiacoch od začatia konania/ súd by sa v podstate musel vrátiť na začiatok konania a po tak dlhej dobe začať doručovať pripusteným účastníkom žalobu na vyjadrenie. V jednom prípade sa dokonca musia tieto dokumenty zasielať do USA, kde dlhodobo žije navrhovaný žalovaný B. A.. Následne sa všetky tieto osoby majú právo ku všetkým podaniam vyjadriť. V ďalšom konaní sa má právo k týmto podaniam nových účastníkov vyjadriť žalovaný a rovnako aj žalobca. Všetky tieto kroky spôsobujú zbytočný nárast nákladov a rovnako neprimerane predlžujú celé konanie, a to len z toho dôvodu, že žalobca nezahrnul do žaloby všetky osoby, ktoré musia byť sporovými stranami a tento nedostatok neodstránil ani na základe námietky vznesenej v jeho vyjadrení k žalobe.

V súvislosti s tým treba poukázať na Základné princípy CSP, konkrétne na už vyššie citovaný Čl. 8, a súčasne aj na Čl. 17 Základných princípov CSP, v zmysle ktorého: „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“.

Je potrebné zdôrazniť, že žalobca mal možnosť tieto zmeny vykonať skôr, a to buď v samotnej žalobe, alebo najneskôr po doručení vyjadrenia žalovaného k žalobe. Uvedené platí o to viac, že od začiatku konania je žalobca zastúpený advokátom.

Nakoľko žalobca takýmto spôsobom nepostupoval a v dôsledku jeho návrhu by bolo potrebné všetky vyjadrenia zaslať všetkým novým účastníkom konania na vyjadrenie, čo logicky vyvolá ďalšie úkony spočívajúce v reakciách na tieto vyjadrenia a v neposlednom rade vyvolá aj odročenie pojednávania, možno konštatovať, že jeho terajší postup je v rozpore so zásadou hospodárnosti konania, ako aj v rozpore so základnými princípmi CSP.

37. Ďalej pokiaľ ide o petit žaloby, tento bol od začiatku nedôvodný, nakoľko žalobca žiadal určiť, že do dedičstva patrí majetok- nehnuteľnosti ako celok, avšak matka žalobcu nadobudla v rámci dedenia po manželovi iba podiel o veľkosti 1.

38. Odhliadnuc od uvedeného ďalším a podstatným dôvodom zamietnutia návrhu bola tá skutočnosť, že aj keby súd návrhu na pripustenie vstupu ďalších účastníkov do konania vyhovel, žiadnym spôsobom by to neovplyvnilo výsledok konania t.j. zamietnutie žaloby, a to pre jej nedôvodnosť.

39. Predmetnou žalobou žalobca poukazuje na § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a to konkrétne na tú skutočnosť, že ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov, takýto úkon je neplatný, teda poukazuje na nedodržanie formy a teda následnú neplatnosť tejto kúpnej zmluvy.

Pokiaľ ide o poukaz protistrany na neplatnosť takéhoto dojednania a jeho nevykonateľnosť s poukazom na § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka a poukaz na nezákonné obmedzenie vlastníckeho práva, súd sa stotožňuje s argumentáciou žalovaného, nakoľko skutočne tak, ako je už uvedené, predmetom dedenia

bol iba podiel 1. Ide teda o rozpor takejto podmienky so zákonom. Takto dojednaná podmienka by totiž znamenala zásadné, ničím neodôvodnené obmedzenie vlastníckeho práva, ktoré by spôsobovalo, že vlastníak nemá jedno zo základných vlastníckych oprávnení, t.j. s vlastnenou vecou disponovať podľa svojej vôle. Z uvedeného dôvodu je toto dojednanie neplatné, teda také ktoré nemôže vyvolávať žiadne účinky. V zmysle ustanovenia § 39 OZ neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Nesplnenie tejto zmluvnej povinnosti, preto nemá vplyv na platnosť samotnej zmluvy o prevode vlastníctva, a teda v takom prípade ani nie je možné určiť, že predmetné nehnuteľnosti by mali patriť do dedičstva, nakoľko G. A. tieto už ku dňu svojej smrti nevlastnila. Navyše žalovaný kupoval nehnuteľnosti v dobrej viere, od vlastníka uvedeného v LV, z ktorého nevyplývali pre vlastníčku žiadne obmedzenia, ani farchy.

40. Pokiaľ by aj išlo o platné dojednanie, tak pokiaľ ide o doložku v rámci dedičského konania, že dedička je povinná vyžiadať si súhlas od synov, ktorí sú tam presne menovaní, no pokiaľ sa žalobný návrh opiera o § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka, čiže o nedodržanie formy, tak takýto dôvod neplatnosti nemôže zakladať absolútnu neplatnosť, ale ak, tak relatívnu neplatnosť kúpnej zmluvy v zmysle § 40a OZ a tejto neplatnosti je možné dovoliť sa v trojročnej premlčacej lehote, inak je právny úkon platný. V tomto prípade 3-ročná premlčacia lehota na dovolanie sa tejto neplatnosti uplynula 10.9.2021 /vklad do katastra bol povolený 10.09.2018/. Žaloba bola podaná na súde dňa 20.1.2023. K prevodu kúpnu zmluvou došlo v roku 2018, predávajúca zomrela v roku 2022, t.j. premlčacia lehota uplynula ešte počas jej života, kedy nikto toto neuplatnil a nenamietal.

41. Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že žaloba žalobcov nie je dôvodná, a preto rozhodol tak, ako to vyplýva z výrokovej časti rozsudku.

42. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

43. Súd priznal úspešnému žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O výške rozhodne súd po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní od doručenia rozsudku na tunajšom súde.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu vyššie uvedenú, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť

o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, oprávnený môže podať návrh na súdny výkon rozhodnutia.